

Дело C-439/23**Резюме на преюдициално запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

13 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunale Civile di Padova (Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 юни 2023 г.

Ищец:

KV

Отвeтник:

CNR — Consiglio Nazionale delle Ricerche (Национален съвет за научни изследвания)

Предмет на главното производство

Иск, предявен от KV, за признаване – за целите на трудовия стаж и начисляването на свързаните с него увеличения на трудовото възнаграждение – на целия период на труд, положен на основание различни срочни договори в Consiglio Nazionale delle Ricerche (наричан по-нататък „C.N.R.“), преди да бъде назначен за неопределено време, както и за осъждане на C.N.R. да отрази придобития оттогава стаж и да изплати натрупаните разлики в заплатите.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Искане на основание член 267 ДФЕС за тълкуване на клауза 4, точка 1 от Директива 1999/70/ЕО, по-конкретно дали тя може да се прилага към срочни трудови договори, сключени и прекратени, от една страна, преди датата на влизането в сила на посочената директива и, от друга страна, в периода

между датата на влизането ѝ в сила и изтичането на срока, предоставен на държавите членки за нейното транспониране.

Преюдициален въпрос

Може ли клауза 4, точка 1 от Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР):

- да се прилага *ratione temporis* за срочни трудови правоотношения, възникнали и прекратени поради изтичане на уговорения срок на дата, предхождаща влизането в сила на Директива 1999/70/ЕО (10.7.1999 г.),
- да се прилага *ratione temporis* за срочни трудови правоотношения, възникнали по силата на индивидуален трудов договор, сключен на дата, предхождаща влизането в сила на Директива 1999/70/ЕО (10.7.1999 г.) и прекратени поради изтичане на уговорения срок в периода между влизането в сила на директивата и изтичането на срока, предоставен на държавите членки за нейното транспониране (10.7.2001 г.),
- да се прилага *ratione temporis* за срочни трудови правоотношения, възникнали по силата на индивидуален трудов договор, сключен в периода между влизането в сила на Директива 1999/70/ЕО (10.7.1999 г.) и изтичането на срока, предоставен на държавите членки за нейното транспониране (10.7.2001 г.), и прекратени поради изтичане на уговорения срок след тази дата.

Релевантни разпоредби на правото на Съюза

Харта на основните права на Европейския съюз, и в частност член 21 от нея, Директива 1999/70/ЕО, по-специално клауза 4, която установява принципа на недискриминация между работниците на срочни трудови договори и сравнимите работници на постоянен трудов договор,

Договор за функционирането на Европейския съюз, по-конкретно член 267 от него.

Разпоредби на националното право, на които е направено позоваване

Законодателен декрет № 368 от 6 септември 2001 г., в сила от 24 октомври 2001 г., с който се прилага Директива 1999/70/ЕО; по-специално член 6,

съгласно който работникът, нает на срочен договор, има право на отпуск и всички обезщетения, предвидени за сравнимите работници на постоянен трудов договор, и пропорционално на придобития трудов стаж, при условие че това не е обективно несъвместимо с характера на срочния трудов договор.

Закон № 70 от 20 март 1975 г. в редакцията, която е била в сила към момента на настъпване на фактите по главното производство, по-специално член 36, който признава на С.N.R. правото да наема високоспециализирани научни изследователи и технически персонал на срочни договори за не повече от пет години.

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 CNR, италианско публично образование, което има за задача да извършва и насърчава научноизследователски дейности в основните сектори на развитие на знанието и техните приложения, е сключил различни срочни трудови договори с жалбоподателя KV, в съответствие с член 36 от Закон № 70 от 20 март 1975 г.
- 2 По-конкретно, от 2 ноември 1993 г. до 31 март 1995 г. KV е нает от С.N.R. като технолог III степен, от 1 август 1995 г. до 1 август 2000 г. е назначен в същото качество, а от 4 септември 2000 г. до 31.12.2001 г. е назначен като научен сътрудник III степен.
- 3 Последният договор е прекратен на 30 септември 2001 г., след като KV преминава успешно публичен конкурс, с последващото му назначаване като научен сътрудник III степен за неопределено време, считано от 1 октомври 2001 г.
- 4 Към момента на назначаването му за неопределено време обаче на KV не е признат трудовият стаж, придобит по силата на горепосочените срочни трудови договори, сключени преди изтичането на срока, предоставен на държавите членки за транспониране на Директива 1999/70/ЕО, т.е. 10 юли 2001 г.
- 5 Поради това на 8 февруари 2022 г. KV подава иск пред Tribunale di Padova за признаване на периода на труд, положен на основание горепосочените три срочни трудови договора, за целите на придобиването на трудов стаж по тях и произтичащите от това последици за възнаграждението му.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 CNR, конституиран по делото, моли искът да бъде отхвърлен, като се позовава на липсата на обратно действие на Директива 1999/70/ЕО.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 7 Преди всичко запитващата юрисдикция отбелязва, че по главното производство е безспорно, че в италианската правна система периодите на труд, положен от работника, нает на срочен трудов договор, съгласно член 36 от закон № 70/1975 не се вземат предвид за целите на признаването на придобития общ трудов стаж дори в хипотезата на последващо наемане за неопределено време, за разлика от това, което се случва, при еднакви задължения, за персонала, нает от самото начало за неопределено време.
- 8 Запитващата юрисдикция счита, че за целите на настоящото преюдициално запитване е релевантен въпросът, свързан с времевия обхват на приложение на клауза 4, точка 1 от Директива 1999/70/ЕО, в сила от 10 юли 1999 г., която държавите членки е трябвало да транспонират до 10 юли 2001 г. В това отношение тя отбелязва съществуването на две различни течения в италианската съдебна практика.
- 9 Според първото течение клауза 4 от посочената директива и следователно закрепеният в нея принцип на недискриминация не се прилага за срочни трудови правоотношения, които са били изцяло изпълнени преди срока, предоставен на държавите членки за транспонирането на директивата. В подкрепа на това е принципът, че правото на ЕС няма обратно действие, според който материалноправните норми се прилагат изключително към фактически положения, възникнали след влизането им в сила, освен ако самото право на Съюза установява тяхното обратно действие.
- 10 Второто и по-ново течение, което изглежда вече е консолидирано в националната съдебна практика на Касационния съд, е в смисъл, че за целите на изчисляване на общия трудов стаж на работника, нает на постоянен трудов договор, може да се вземат предвид и периодите на труд по срочни трудови правоотношения, изпълнени и напълно завършени преди влизането в сила на Директива 1999/70/ЕО. То се основава на тълкувателния принцип, консолидиран в съдебната практика на Съда на Европейския съюз, според който ново правило се прилага, освен при дерогации, непосредствено към „бъдещите ефекти“ на положения, които са възникнали по време на действието на предходното правило (решения от 10 юни 2010 г., INPS, C-395/08 и C-396/08, т. 53; от 12 септември 2013 г., C-614/11, Kuso, т. 25; от 14 април 1970 г., Brock, C-68/69, т. 7; от 10 юли 1986 г., Licata/ИСС, C-270/84, т. 31; от 18 април 2002 г., Duchon, C-290/00, т. 21; от 11 декември 2008 г., Комисия/Freistaat Sachsen, C-334/07, т. 43; от 22 декември 2008 г., Centeno Mediavilla и др./Комисия, C-443/07, т. 61).
- 11 Според запитващата юрисдикция обаче горепосоченият тълкувателен принцип, възприет в съдебната практика на Съда, трябва въпреки това да се разбира в смисъл, че подкрепя първото от двете посочени по-горе течения в съдебната практика. Всъщност, когато Съдът потвърждава, че по-късно приетата разпоредба намира приложение към „бъдещите ефекти“, той

възнамерява да я прилага по принцип само към фактическите положения, които са възникнали преди влизането в сила на новата разпоредба на правото на Съюза и продължават със значителна приемственост и в последващия период, а не вместо това към положенията, възникнали и изцяло изчерпани преди влизането в сила на по-късно приетото правило.

- 12 Според запитващата юрисдикция този извод е в съответствие със задълженията, наложени от принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания, които изключват приложимостта на разпоредбите на материалното право на ЕС с обратно действие към правоотношения, определени преди влизането им в сила, освен ако от техния текст, *ratio* или структура ясно произтича, че трябва да им бъде предоставено такова действие (решения от 25 февруари 2021 г., *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-129/20, т. 31; от 29 януари 2002 г., *Pokrzeptowicz-Meyer*, C-162/00, т. 49—50; от 26 март 2015 г., Комисия/*Moravia Gas Storage*, C-596/13 P, т. 32 и 33; от 7 ноември 2013 г., *Gemeinde Altrip* и др., C-72/12, т. 22; от 12 ноември 1981 г., *Meridionale Industria Salumi* и др., 212/80—217/80, т. 9; от 23 февруари 2006 г., *Molenbergnatie*, C-201/04, т. 31; от 10 февруари 1982 г., *Bout*, C-21/81, т. 13; от 15 юли 1993 г., *GruSa Fleisch*, C-34/92, т. 22).
- 13 Запитващата юрисдикция отбелязва, че освен това подобно тълкуване може да бъде изведено именно от решенията на Съда, които в горепосоченото второ течение в националната съдебна практика са поставени като основа за различното му тълкуване (решения от 10 юли 1986 г., *Licata/ИСС*, C-270/84, т. 31; 29 юни 1999 г., *Butterfly Music*, C-60/98, т. 24; от 14 април 1970 г., *Brock*, C-68/69, т. 6—9; от 24 януари 2018 г., *Pantuso* и др., C-616/16 и C-617/16, т. 37; *Centeno Mediavilla* и др./Комисия, т. 64; Комисия/*Freistaat Sachsen*, т. 33 и 53; *Gavieiro Torres*, т. 90; *INPS*, т. 52—55; от 22 юни 2022 г., *Volvo*, C-267/20, т. 99—104, както и цитираните решения *Pokrzeptowicz-Meyer* и *Kuso*).
- 14 При тези обстоятелства запитващата юрисдикция счита, че клауза 4, точка 1 от Директива 1999/70/ЕО, тълкувана в светлината на съдебната практика на Съда относно липсата на обратно действие на правото на Съюза и приложимостта на по-късно прието правило към „бъдещите ефекти“ на възникнали в миналото положения трябва да се разбира в смисъл, че не включва срочните трудови правоотношения между жалбоподателя и С.Н.Р. от 2 ноември 1993 г. до 31 март 1995 г. и от 1 август 1995 г. до 1 август 2000 г., тъй като всяко от тях е изпълнено и прекратено към дата, предхождаща изтичането на срока за транспониране на директивата. Обратно, тази клауза се прилага към срочното трудово правоотношение между жалбоподателя и С.Н.Р. от 4 септември 2000 г. до 30 септември 2001 г., тъй като то е било в процес на изпълнение към датата на изтичане на срока за транспониране на директивата.